

Vier vragen aan strafrechtadvocaat Bénédicte Ficq

Ik heb een realistisch, maar verwrongen beeld van wat mensen kunnen doen

Vrijdag 14 februari vond de jaarlijkse Docentendag Maatschappijleer plaats in de Grote Kerk in Den Haag. Meer dan 400 docenten maatschappijleer en burgerschap volgden deze dag de diverse lezingen, workshops en excursies. De dag werd afgesloten met de onewomanshow 'De Première' van Eveline van Rijswijk. Strafrechtadvocaat Bénédicte Ficq opende de dag met een lezing – en door heel veel vragen vanuit het publiek (de docenten) te beantwoorden. Enkele van deze vragen geven we hier weer.

Hoe is het om mensen bij te staan waarvan je weet dat ze het delict hebben gepleegd?

'Ik weet dat niet. Mensen kunnen liegen of zelfs onterecht bekennen. Ik stond een keer een verdachte bij en alles wees erop dat hij de dader was; hij had een bekentenis afgelegd, kende alle ins en outs van de zaak, sporen leidden naar hem, getuigen wezen hem aan. Een ronde zaak, zo leek het. Op een dag sprak ik hem en zei hij: "Luister, er komt zo iemand bij u langs en u mag met hem over mijn zaak praten". Even later komt zijn jongere broer langs op kantoor. Een gearriveerde jongen, die aan het studeren is. In tranen vertelt hij me dat zijn broer *zijn* straf uitzit. Wat bleek: zijn oudere broer had hem gezegd: "Ik ga dit op me nemen". Hij had toch al een strafblad, en zat al in het circuit...

Bedenk dus hoe beperkt je bent als mens, om te bepalen of iemand het daadwerkelijk gedaan heeft!

Wanneer ik mijn leerlingen vertel dat iemand strafvermindering kan krijgen wanneer bewijs onrechtmatig is verkregen, begrijpen ze daar vaak niets van. Hoe zit dat?

'In een rechtsstaat heeft de overheid zich te houden aan regels. En deze regels zijn er niet voor niets. Als de politie op grond van onderbuikgevoelens of vooroordelen kan handelen, zorgt dat voor willekeur. Niet voor rechtvaardigheid. In zo'n politiestaat zou ik niet willen wonen. Waarborgen voor een eerlijk proces zijn ontzettend belangrijk in een rechtsstaat.'

Bent u positief gestemd over onze rechtsstaat?

'Het is ontzettend belangrijk dat politici het belang van de trias politica begrijpen. Rechters zijn niet voor niets voor het leven benoemd. Zij moeten niet afhankelijk zijn van de politieke waan van de dag, want dan verliest de rechterlijke macht haar onafhankelijkheid. Rechters doen uitspraken op basis van democratisch tot stand gekomen wetten. Het baart mij grote zorgen dat politici rechters aanvallen op uitspraken. Daar waar dat gebeurt, waar het belang van de scheiding der machten uit het oog verloren wordt, moet luid en duidelijk worden geïntermediëerd.'

Hoe kun je verschil maken als advocaat?

'Door gelijkwaardige gesprekken te voeren met je cliënten kun je ze net dat zetje geven. "Wat levert dit leven je nu op?" Bijna al hun vriendjes zitten 30 jaar of langer in de gevangenis of zijn dood. Juist als advocaat kun je gesprekken voeren met cliënten waar ze normaal in de bajes niet aan toekomen. Vrijwel alle gesprekken tussen gevangenen

onderling hebben de vorm van pochen over wat je gedaan hebt. De zwaarste jongens staan bovenaan de ladder. Soms heb jij als advocaat dan een gesprek met zo'n jongen die zegt: "Ik walg van deze wereld". Hem zie ik niet meer terug als recidivist. Daar ben ik van overtuigd.'